

L'ENDERROCADA

Ribera d'Ebre

De Llaberia a l'Enderrocada pel Pas de les Cabres i retorn pel Portell de la Punta

Distància	8 km
Desnivell acumulat	356 m
Nivell de dificultat	difícil
Data	4 de gener de 2018
Cartografia	Editorial Piolet. Serra de Llaberia (1:20000)
Punts per a GPS	https://ca.wikiloc.com/rutes-senderisme/lenderrocada-22037904

Itinerari que visita algunes de les fites excursionistes de la contrada com són el Pas de les Cabres, el Grau de Ricorb, l'enderrocada, l'avioneta estavellada a la serra de Calàs i el Portell de la Punta.

La llargària és enganyosa: hi ha molts trams sense camí definit i cal passar per un grau equipat amb cadenes.

Podem escurçar-lo a allargar-lo al nostre gust i disponibilitat. Recomanem allargar-lo combinant-lo amb el [Portell i Miranda de Llaberia pels colls de la Bassa de les Fonts i dels Colivassos](#), amb una distància total d'uns 12 quilòmetres.

Accés

Per la C44 de Vandellòs a Tivissa, al coll de Fatxes —entre els punts quilomètrics 14 i 15— prenem la T311 a Pradip. Passat el quilòmetre 34, al coll Roig, la deixem a mà esquerra per la T3111 que, en 9 quilòmetres, ens mena a Llaberia.

També podem accedir-hi per Pradip on hi arribem per la mateixa C44 des de l'A7 a l'Hospitalet de l'Infant, en direcció a Vandellòs. Prenem a mà dreta la T318 i després a l'esquerra la T310. A Pradip continuem per la mateixa carretera que a partir d'aquí és T311, en direcció a Móra i Tivissa fins al coll Roig.

A l'entrada de la població hi ha un ampli espai per deixar els vehicles.

Llaberia (680m)

Nucli de població del terme municipal de Tivissa. Al 2008 hi havia 4 habitants censats. Actualment solament un, segons informació del Consell Comarcal. Malgrat això es conserva en molt bon estat —el 1986 varen iniciar-se treballs de restauració— i gran encant. La quasi cinquantena d'habitatges —utilitzats habitualment com a segones residències— s'abasten d'electricitat mitjançant una central fotovoltaica.

És al bell mig de la Serra de Llaberia, un gran peneplà envoltat de cingles, entre la depressió de l'Ebre i el mar formant part del que, genèricament, coneixem com Serres del Mestral. Tot i pertànyer administrativament al Baix Ebre, és com una falca entre el Baix Camp i el Priorat.

Entrem al poble pel carrer del Forn. A la Plaça del Museu prenem el de l'Església a mà dreta i, a l'esquerra, sortim pel de Colldejou per on transita el GR 7 (N). Seguim pel costat del Barranc de la Cova fins a creuar-lo.

Barranc de la Cova (661m)

Deixem el GR per puja a mà dreta vers el Portell i anem a l'esquerra en direcció al Grau de Ricorb (NW). El corriol no és molt fressat. Hi ha senyals verds.

Camí al Pas de les Cabres (682m)

Bifurcació. En una pedra i ha pintada una fletxa i la inscripció «Grau» indicant un corriol que surt a mà esquerra senyalitzat amb pintura blava. Seguint-lo podem escurçar la caminada.

Si parem compte veurem que a mà dreta en surt un altre. Hi ha una placa amb la inscripció mig esborrada «Pas de les Cabres». També és senyalitzat amb pintura

blava i fites. Els senyals són ininterrompudament molt sovintejats, però antics el que fa que passin desapercebuts.

El corriol és poc definit però en podem anar seguir el rastre fins que comencem a davallar al Barranc d'en Jover, on ja es perd definitivament. La direcció sempre és N i els senyals —tal com dèiem molt sovintejats— ens ajuden a buscar el millor pas entre el rocam i la bosquina.

Al fons del Barranc d'en Jover hi ha una estaca que ens confirma que anem per bon camí. N'hi ha una altra més amunt quan ja sortim del barranc a punt de continuar pel planell rocallós que ens separa del pas.

Pas de la Cabres (800m)

Situat a la punta del cingle de les Serres d'en Jover, aprofita una debilitat de la muralla i permet el pas sobre una lleixa a l'alçada de les Crestes d'en Jan. És el punt més alt de l'itinerari.

Baixem uns pocs metres i sortim sobre el camí que recorre el peu del cingle procedent del Portell de Llaberia. El prenem a mà esquerra. És ombrívol, ben fressat i senyalitzat amb pintura blava que no ens ofereix cap dubte. El seguim fins a l'alçada del barranc de Ricorb.

Grau de Ricorb (637m)

La inscripció «Mas d'en Cosme» en una pedra, senyalant el camí que baixa a mà dreta, ens fa adonar de la bifurcació de camins. Pugem a l'esquerra. Hi ha senyals verds. També és conegut com a Portell del Llop.

El grau salva el cingle per passos estrets, encaixonats i equipats amb sòlides cadenes. No és difícil i la sensació d'exposició és molt moderada.

Altra volta sense camí definit pugem (W-NW) entre rascler i bosquina a l'evident punta de l'Enderrocada.

L'Enderrocada (759m)

A l'extrem nord-occidental hi albirem bona part del Priorat: Falset, Marçà, Capçanes i el Montsant.

Per rascler i encara sense camí definit ni senyalitzat resseguim (SW) el fil del cingle de Calàs. No és terreny còmode per caminar-hi. Un bon consell és seguir, quan més propers al cingle millor, els tiranys de les cabres.

L'Avioneta (744m)

El març de 1994, probablement degut a la boira, va estavellar-s'hi una avioneta que havia sortit de l'aeroport madrileny de Cuatro Vientos i s'adreçava al de Reus. Varen perdre-hi la vida els tres ocupants.

No era la primera ocasió que la boira de la serra jugava una mala passava. No gaire lluny d'aquí, a la Canal del Roc, entre la Creu i la Miranda de Llaberia, l'agost de 1939 també va estavellar-s'hi una altra avioneta pilotada per l'oficial alemany fundador de la Legió Còdor, de tan infausta memòria. Hi varen perdre la vida els set ocupants.

Continuem carenejant amb la mateixa tònica que des de l'Enderrocada.

Portell de la Punta (691m)

O pas del Forat de Llaberia. El Forat, una cova de curt recorregut, queda més avall. El de la Punta és un altre grau per on hi passa un dels camins a Capçanes i Marçà, que ja és marcat i fitat. El prenem a mà esquerra i baixem (E) en fort pendent fins atènyer la llera del torrent.

Barranc d'en Jover (544m)

Continuem a mà esquerra, llera amunt, uns 70 metres i en sortim pel marge dret (esquerra en el sentit de la marxa). Tornen a creuar-lo i seguim un camí carreter entremig de marges de pedra seca, feixes de conreu i pel costat de la barraca de la Font de la Plana, fins a una bifurcació.

Camí vell de Capçanes (593m)

Bifurcació en creu indicada, on sortim al camí vell de Llaberia a Capçanes, per on passa el GR 7. Deixem el camí carreter i anem a l'esquerra pel GR entremig d'una ombrívola pineda.

Font de l'Horta (613m)

Surgència a la dreta del camí protegida per una coberta de pedra seca. Forma un petit estanyol. De deu regular, serveix per a l'abastament del poble. Hi arriba una pista que no prenem i retronem a Llaberia pel camí de Capçanes.